

medico-sanitare publice, studenții, pentru toți cei interesați de educația sanitară a populației și de modul sănătos de viață.

De ce anume această problemă a devenit subiectul de studiu al savanților nominalizați? Pentru că starea sănătății populației este un indicator integral al dezvoltării social-economice a țării, o reflectare a bunei stări materiale și morale, un factor decisiv de influență asupra potențialului economic, cultural și al forței de muncă a societății. În opinia autorilor, tranziția de la sistemul centralizat de management la economia de piață, instabilitatea economică, reducerea finanțării măsurilor de prevenție, îndeosebi de educație pentru sănătate, scăderea asigurării materiale a populației și, ca urmare, înrăutățirea indicatorilor demografici și de sănătate a populației implică necesitatea schimbării politicii în domeniul ocrotirii sănătății, abordării unei noi concepții vizând reorganizarea și optimizarea activității de educație pentru sănătate și promovare a modului sănătos de viață în condițiile socioeconomice noi.

De exemplu, în ultimul număr al revistei *Sănătate publică, economie și management în medicină* (redactor-șef Constantin Ețco), a fost publicat articolul *Estimarea indicatorilor de mortalitate din Republica Moldova prin prisma statisticilor europene*, autori Vitalie Moscalu, Vitale Minciună, Mihail Palanciuc ș.a., din care aflăm că mortalitatea generală la 100000 de locuitori în țara noastră depășește de 1,9 ori nivelul mediu european, totodată, este de 1,2 mai joasă decât în Federația Rusă. Acest rezultat nu poate fi considerat un succes al nostru, dat fiind că atât în UE, cât și în Federația Rusă, ca urmare a măsurilor întreprinse la nivel de stat, se înregistrează o tendință constantă de diminuare a acestui indicator – cu 10-11% pe durata anilor 2005-2010. Concomitent, în Republica Moldova se înregistrează o creștere similară a numărului de decese (2001-2010), indusă preponderent de afecțiunile sistemului circulator și de tumori. Pe alte poziții ale structurii mortalității situația rămâne mai mult sau mai puțin stabilă.

Analizând situația în domeniu pe ansamblu, autorii monografiei *Promovarea sănătății și educația pentru sănătate* ne atenționează cu privire la situația alarmantă vizând mortalitatea populației, lipsa mijloacelor specifice pentru tratarea maladiei SIDA și a narcomaniei, răspândirea deprinderilor dăunătoare în rândul populației (alcoolism, tabagism), nivelul înalt al morbidității prin maladii infecțioase și cronice neinfecțioase, ce necesită intensificarea acțiunilor de profilaxie, mai ales de educație pentru sănătate și de promovare a modului sănătos de viață.

Profesorii universitari Constantin Ețco, Ion Bahnarel, dr. Varfolomei Calmic – toți medici de profesie, autorii acestui volum extrem de important,

ca și colegii lor profesori din Polonia și din alte state, văd în misiunea lor nu doar cercetarea de dragul cercetării, dar și promovarea rezultatelor științifice în rândurile specialiștilor din domeniu, studenților, cadrelor didactice din școli și licee, celor interesați de educația sanitară a populației și de modul sănătos de viață. Există, în acest sens, și statistici. Studiile efectuate în Centrul medical al statului Michigan (SUA), de exemplu, au stabilit că fiecare dolar folosit pentru luminarea sanitară a dat o economie de 6 dolari. Instructajul bolnavilor de hemofilie diminuează durata spitalizării cu 60%, numărul zilelor cu pierderea temporară de muncă – cu 73%. Ca urmare a promovării modului sănătos de viață printre bolnavii cu astm, adresările la secțiile de urgență s-au redus cu 55%.

Promovând deci cultura sanitară și modul sănătos de viață, dezvoltarea durabilă a țării noastre, am putea ridica speranța de viață și longevitatea oamenilor. Iar cu un popor mai sănătos, mai instruit și mai cult se poate de făcut multe, inclusiv edificarea unei țări noi, așteptate cu realizări concrete în UE.

Respectele noastre, stimați profesori! Așteptăm lucrări noi.

Tatiana Rotaru

**TRATAMENTUL MULTIMODAL
AL NEFROLITIAZEI COMPLICATE
(MONOGRAFIE),
autor: Emil CEBAN**

Lucrarea *Tratamentul multimodal al nefrolitiazii complicate* abordează o problemă de actualitate din urologie, deoarece urolitiaza ocupă un loc de frunte în structura morbidității urologice, din cauza incidenței sale crescute, a recidivelor frecvente și a urmărilor nefaste pe care le poate provoca. În Republica Moldova, urolitiaza ocupă locul întâi în structura patologiei de specialitate, fiind evidențiată atât ca disciplină teoretică, cât și ca domeniu practic al urologiei. Acest fenomen este legat de frecvența mărită, de diversitatea formelor clinice, a complicațiilor multiple, de creșterea semnificativă a recidivelor și de distribuția geografică a maladiei.

Monografia se impune prin ipotezele etiopatogenetice foarte bine elucidate, extrem de utile urologilor și medicilor-practicieni, și prin complexitatea criteriilor de diagnostic și de tratament al litiazei renale, mai ales al formelor complicate. Autorul pune accentul pe evaluarea complexă a litiazei renale, cu optimizarea consecutivă a strategiei de diagnostic, a conduitei chirurgicale și pe asigurarea eficacității

maxime în managementul complicațiilor survenite și asociate. Obiectivele propuse în lucrare remarcă aportul diverselor metode imagistice, de laborator (generale, biochimice, imunologice) și speciale (aprecierea densitometrică) în diagnosticul pozitiv la pacienții cu nefrolitiază.

Scopurile sunt: selectarea și aplicarea metodelor de tratament al litiazei renale în funcție de particularitățile morfofuncționale ale rinichiului afectat, de forma litiazei renale (dimensiuni, localizare, structură chimică); de funcția renală și dereglările urodinamice; evidențierea și depistarea factorilor de risc în dezvoltarea litiazei renale, în apariția complicațiilor funcționale, infecțioase și inflamatorii ale nefrolitiazii.

Un obiectiv important este analiza rezultatelor tratamentului chirurgical multimodal în nefrolitiază complicată: ESWL, pielolitotomia, nefrolitotomia, NLP, pielolitotomia laparoscopică și evaluarea particularităților clinice, terapeutice; analiza amplă a complicațiilor nefrolitiazii și concretizarea metodelor de optimizare a managementului contemporan în litiaza renală.

Monografia *Tratamentul multimodal al nefrolitiazii complicate* este expusă pe 216 pagini și conține introducere, cinci capitole de cercetări proprii, confirmate prin expunerea opiniilor cercetătorilor din domeniu, bibliografie (298 de surse, preponderent străine) și este ilustrată cu tabele și suficiente figuri.

Monografia conține capitole care vin în ajutorul medicilor-urologi practicieni. Rolul examinărilor imagistice în stratificarea pacienților cu litiaza renală este elucidată în Capitolul 2. A fost analizat aportul în diagnosticul pozitiv și diferențiat al întregului spectru de metode diagnostice, care fac parte din imagistica contemporană. Metodele imagistice convenționale au reunit ecografia renală, radiografia renovezicală simplă și urografia intravenoasă. Modificările funcționale ale funcției renale au fost vizualizate cu ajutorul metodelor radioizotopice, inclusiv al scintigrafiei renale dinamice.

Prin intermediul metodelor de diagnostic mai complexe, a fost realizată o vizualizare imagistică mai precisă a modificărilor structurale ale sistemului uropoietic la pacienții cu litiaza renală. Au fost studiate aplicările practice în nefrolitiază ale tomografiei computerizate spiralate și ale tomodensitometriei concremențelor renale. Valorile tomodensitometrice efectuate pentru prima dată în Republica Moldova au fost apoi raportate la valorile acumulate în urma examenului spectrografic al concremențelor renale înlăturate în timpul intervenției chirurgicale.

În Capitolele 3-4, autorul redă particularitățile tratamentului chirurgical multimodal în litiaza renală. Inițial sunt discutate indicațiile și factorii care determină reușita curativă a litotriției cu unde de șoc la pacienții cu litiaza renală pe exemplul a două eșantioane de bolnavi tratați cu 2 generații diferite de dispozitive medicale litotriptice de dezintegrare a calculilor. Diferite opțiuni de tratament chirurgical deschis sunt analizate în următorul compartiment, fiind cercetate astfel de metode ca pielolitotomia deschisă, nefrolitotomia deschisă și nefrectomia ca metodă paliativă.

Sunt analizate particularitățile tehnicii chirurgicale în funcție de caracteristicile nefrolitiazii. În compartimentul consacrat metodelor noi de tratament al litiazei renale, este apreciat aportul metodelor endoscopice (nefrolitotomie percutanată, pielolitotomie laparoscopică și un caz de chirurgie robotică). Încă un subcapitol este consacrat diferitelor forme de litiaza renală complicată, rar întâlnită, inclusiv nefrocalcinoza, rinichiul unic și nefrolitiază asociată cu anomalii renale.

Capitolul 5 a fost consacrat tratamentului formelor de nefrolitiază complicată și analizei factorilor de risc și posibilităților de prevenire, precum și măsurilor de optimizare a conduitei pacienților cu complicații ale litiazei renale. În cadrul acestui capitol, au fost analizate complicațiile infecțioase, inflamatorii și funcționale renale. În primul subcapitol se discută modificările și conduita în nefrocalcinoză. În continuare este studiată litiaza complicată pe rinichi unic. Tot în acest capitol, pentru prima dată, sunt cercetate insuficiența renală acută și cea cronică la pacienții cu nefrolitiază.

Bibliografia propusă cititorilor cuprinde surse contemporane din domeniul urologiei.

Monografia la tema *Tratamentul multimodal al nefrolitiazii complicate*, elaborată de conf. Catedrei Urologie și Nefrologie Chirurgică, Emil Ceban, este o lucrare științifică finisată, o lucrare originală, care reflectă aspectele moderne ale tratamentului nefrolitiazii în formele complicate ale maladiei și include un număr impunător de date proprii, obținute în urma cercetărilor.

În concluzie, putem afirma că, după actualitate, valoarea și importanța teoretică și practică, lucrarea prezintă interes științific, didactico-metodic și practic pentru medicii-rezidenți, asistenții universitari, colaboratorii și medicii-urologi practicieni, precum și specialiștilor din alte domenii ale medicinei.

Ion Dumbrăvianu,

conferențiar universitar,

Catedra Urologie și Nefrologie Chirurgică